

2) Novela zákona o sudcoch a prísediacich

zavedenie sudcovských previerok; zúženie imunity sudcov a prísediacich; sprísnenie podmienok pre prácu sudcov z domu; predĺženie funkčného obdobia predsedov a podpredsedov súdov; zmeny pri tvorbe disciplinárnych senátov; utajenie hlasovania súdnej rady

Zámer opatrenia: snaha o vykonanie systémových zmien, ktorých cieľom je obnovenie dôvery v súdnictvo a posilnenie sudcovského stavu ako garanta spravodlivého a zákonného rozhodovania o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb.

Obsah opatrenia:

- Medzi predpoklady sudcovskej spôsobilosti pribudli morálny štandard a integrita sudcu pre náležitý a zodpovedný výkon jeho funkcie

V nasledujúcich bodoch uvádzame podrobnosti o bezpečnostných previerkach sudcov, ktorých účinnosť Ústavný súd SR čiastočne pozastavil. Pri hodnotení prosím neprihliadajte na rozhodnutie ústavného súdu a posúďte zákon v podobe, ako ho schválili poslanci NR SR (tzn. vrátane bezpečnostných previerok sudcov).

- Sudcovská rada bude pri rozhodovaní o splnení predpokladov sudcovskej spôsobilosti vychádzať z komplexného posúdenia uchádzača, ako aj z podkladov NBÚ, pričom NBÚ bude zisťovať, či kandidát:
  - nie je pod preukázateľným nátlakom v dôsledku finančnej situácie
  - nie je závislý od alkoholu alebo iných návykových látok
  - neprijíma neoprávnené platby, dary alebo iné výhody alebo nezneužíva postavenie a funkciu na získavanie neoprávnených pôžitkov
  - nedisponuje s majetkom, ktorého hodnota je neprimeraná priznaným príjmom a ktorého legálnosť pôvodu nie je schopný alebo ochotný preukázať
  - nemá obchodné, majetkové alebo finančné vzťahy s osobami z prostredia organizovaného zločinu
  - nespráva sa korupčne
- Priebeh sudcovských previerok bude nasledovný:
  - Kandidátovi na vymenovanie za sudcu, ktorý sa umiestnil vo výberovom konaní ako prvý, kancelária súdnej rady bezodkladne po oznámení výsledkov doručí dotazník
  - Do 30 dní od doručenia ho musí kandidát doručiť vyplnený kancelárii súdnej rady
  - Po doručení predseda súdnej rady požiada NBÚ o zabezpečenie podkladov pre rozhodovanie o predpokladoch sudcovskej spôsobilosti kandidáta
  - Súdna rada na neverejnom zasadnutí v tajnom hlasovaní rozhodne o splnení týchto predpokladov
  - Členovia súdnej rady majú právo sa oboznámiť s podkladmi najmenej 15 dní pred zasadnutím, a pred rozhodnutím je povinná umožniť kandidátovi vyjadriť sa k zisteniam vyplývajúcim z podkladov
  - Súdna rada musí rozhodnúť najneskôr do 60 dní od predloženia podkladov
- Ústavným súdom pozastavené previerky už úradujúcich sudcov mali prebiehať takmer rovnako, do 30. septembra mali byť doručené dotazníky a do 31. októbra, mali byť tieto vrátené vyplnené; pri rozhodovaní mala súdna rada rozhodnúť bezodkladne
- NBÚ pri zabezpečovaní podkladov zhromažďuje nasledujúce informácie o kandidátovi (alebo sudcovi):
  - vyplnený dotazník
  - informácie z evidencií Policajného zboru (PZ), SIS a Vojenského spravodajstva (VS)
  - informácie o fyzickej osobe z previerok vykonaných v mieste bydliska PZ, SIS alebo VS
  - informácie vyžiadané od obce, v ktorej má fyzická osoba trvalý pobyt alebo prechodný pobyt
  - informácie z previerok vykonaných PZ, SIS alebo VS o bezpečnosti prostredia, v ktorom fyzická osoba žije a pohybuje sa, a o možnosti výskytu rizík
  - informácie o fyzickej osobe vyžiadané od ďalších štátnych orgánov, iných právnických a fyzických osôb
- NBÚ má na vybavenie žiadosti súdnej rady 5 mesiacov, s možnosťou predĺženia o ďalšie dva
- Medzi disciplinárne previnenia po novom patrí aj porušenie povinnosti spĺňať predpoklady sudcovskej spôsobilosti po celý čas trvania funkcie sudcu
- V prípade, že sa súdna rada uznesie, že sudca nespĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, môže sudcu do 30 dní od doručenia uznesenia súdnej rady podať sťažnosť na Ústavný súd; pred rozhodnutím si predseda Ústavného súdu vyžiada stanovisko súdnej rady, ku ktorému je súdna rada povinná pripojiť podklad NBÚ, ako aj napadnuté uznesenie súdnej rady, zápisnicu z hlasovania, zápisnicu zo zasadnutia a zvukový záznam zo zasadnutia súdnej rady; predseda Ústavného súdu si taktiež vyžiada stanovisko riaditeľa NBÚ

- Sudcu možno stíhať aj bez súhlasu Ústavného súdu, na jeho vzatie do väzby je aj naďalej potrebný súhlas Ústavného súdu
- Prísediaceho možno pre činy spáchané pri výkone sudcovskej funkcie alebo v súvislosti s jej výkonom trestne stíhať aj bez súhlasu súdnej rady; na jeho vzatie do väzby však už musí dať súhlas súdna rada
- Dochádza tiež k sprísneniu podmienok pre prácu sudcov z domu, pričom predseda súdu môže vykonať kontrolu plnenia si pracovných povinností v domácom prostredí
- Predseda súdu bude tiež môcť počas dočasnej neschopnosti na výkon funkcie sudcu pre chorobu alebo pre úraz požiadať Sociálnu poisťovňu o vykonanie kontroly dodržiavania liečebného režimu dočasne práceneschopného sudcu, rovnako bude môcť vedúci prokurátor požiadať Sociálnu poisťovňu počas dočasnej neschopnosti na výkon funkcie prokurátora o vykonanie kontroly dodržiavania liečebného režimu dočasne práceneschopného prokurátora
- Funkčné obdobie predsedov a podpredsedov súdov sa predĺži z 3 na 5 rokov, pričom tá istá osoba môže byť za predsedu alebo podpredsedu súdu vymenovaná aj opakovane
- V prípade, že štát vyplatí odškodné, na základe rozhodnutia Ústavného súdu SR alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týka prietahov alebo porušenia iných základných práv a slobôd a zavinenie sudcu bolo právoplatne zistené v disciplinárnom konaní, bude štát žiadať od sudcu regresnú náhradu alebo jej časť
- Zloženie disciplinárnych senátov prvého stupňa a odvolacích disciplinárnych senátov určí súdna rada každoročne rozvrhom práce disciplinárnych senátov a nebudú už vytvárané náhodným výberom; súdna rada vytvorí aspoň 4 disciplinárne senáty prvého stupňa a aspoň 2 odvolacie senáty, pričom počet členov a zloženie senátov zostáva nezmenené
- Pridelovanie vecí disciplinárnym senátom bude aj naďalej prebiehať náhodným výberom avšak v súlade s rozvrhom práce a pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí
- Rozvrh práce je povinná kancelária súdnej rady zverejniť na svojom webe a je povinná ho aktualizovať po každej zmene
- V spojitosti so zmenou ústavy, musí súdna rada na svojom webe zverejňovať k 30. marcu správu o zabezpečení plnenia úloh verejnej kontroly súdnictva a o dohliadaní nad spĺňaním predpokladov sudcovskej spôsobilosti sudcov za predchádzajúci rok
- Novela tiež dopĺňa do zákona o Súdnej rade SR pravidlá voľby a odvolania jej predsedu
- Hlasovanie súdnej rady už nie je vždy verejné, a to konkrétne v prípadoch ak súdna rada rozhoduje o návrhu na:
  - vymenovanie a odvolanie sudcu,
  - vymenovanie a odvolanie predsedu Najvyššieho súdu SR,
  - vymenovanie a odvolanie podpredsedu Najvyššieho súdu SR,
  - vymenovanie a odvolanie predsedu alebo podpredsedu Súdnej rady SR,
  - voľbu kandidáta na sudcu, ktorý by mal pôsobiť za SR v medzinárodnom súdnom orgáne,
  - voľbu a odvolanie členov a predsedov disciplinárnych senátov.

Názory proponentov:

- Ak je funkcionár zvolený verejnou voľbou, mohol by zneužiť svoje poznatky, kto hlasoval za neho a kto bol proti. Na druhej strane je pri tajnej voľbe chránený voči tým, ktorí by chceli profitovať zo skutočnosti, že za neho hlasovali.
- Podľa nás by mali byť uskutočnené previerky všetkých 1400 sudcov. Záleží nám, aby sa previerky týkali aj terajších sudcov, nielen nových. Náš cieľ je urobiť poriadok medzi sudcami, očistiť sudcovský zbor od tých, ktorí tam nemajú čo hľadať.

Názory oponentov:

- Novela justičných zákonov alarmujúci stav nerieši, naopak, vracia súdnictvo späť do minulosti. Obmedzenie verejnej kontroly je to posledné, čo by slovenské súdnictvo dnes potrebovalo.
- Bezpečnostné previerky sú neprípustné a v právnom štáte sú prejavom policajnej nadradenosti v štáte a nadradenosti vládnej moci nad moc súdnu.

Primárny zdroj: Zákon (č. 195/2014) o sudcoch a prísediacich

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=5031>

Stav opatrenia v legislatívnom procese: Schválené v NRSR 4.7.2014 v 3. čítaní; účinnosť od: 1.9.2014

Navrhovateľ: poslanci NR SR (O. Brixí, A. Martvoň, B. Susko, A. Vitteková)